

11 Ιανουαρίου 532

Η «Στάση του Νίκα»

Γεννημένος το 482, ο Ιουστινιανός ήταν 45 χρόνων, όταν έγινε αυτοκράτορας (527). Μια πρώην εταίρα και ηθοποιός του Ιπποδρόμου, η πανέμορφη Θεοδώρα, έγινε γυναίκα του κι έμελλε να τον στηρίξει στις δύσκολες ώρες. Πρώτη δουλειά του ήταν να βρει άξιους συνεργάτες:

Ο νομομαθής Τριβωνιανός δημιούργησε την ιουστινιάνειο νομοθεσία. Ο πρωθυπουργός, Ιωάννης Καππαδόκης, ανέλαβε να επιβάλει την τάξη στα οικονομικά του κράτους, οι στρατηγοί Βελισάριος και Ναρσής ασχολήθηκαν με τον στρατό, ενώ ο ίδιος βάλθηκε να οργανώσει το κράτος της απόλυτης «ελέω θεού» μοναρχίας, μη επιτρέποντας σε άλλους να έχουν λόγο για το τι και με ποιόν τρόπο θα γίνει. Η σιδερένια του διοίκηση δυσαρέστησε τις πολιτικές ομάδες των «δήμων» που ανταγωνίζονταν μεταξύ τους στον Ιππόδρομο. Βάλθηκε να τις εξουδετερώσει αλλά συνάντησε την αντίδρασή τους:

Ξέσπασε στον Ιππόδρομο, στις 11 Ιανουαρίου 532: Οι εκπρόσωποι των Πράσινων, του πιο δυνατού από τα σωματεία, του υπέβαλαν παράπονα για την καταπίεση και τη δυσβάσταχτη φορολογία. Ο αυτοκράτορας απέρριψε τα αιτήματα ως απαράδεκτα. Ήταν η αφορμή. Αμέσως, με τους Πράσινους ενώθηκαν και οι Βένετοι (γαλάζιοι, το δεύτερο σε δύναμη σωματείο) κι όλοι μαζί προχώρησαν σε εξέγερση κατά του Ιουστινιανού, ανακηρύσσοντας αυτοκράτορα κάποιον Υπάτιο. Οι στασιαστές πήραν με το μέρος τους μεγάλο τμήμα του στρατού, βγήκαν στους δρόμους, έκαψαν πολλές συνοικίες και την εκκλησία της Αγίας Σοφίας που συμβόλιζε την αυτοκρατορική εξουσία κατ' εντολή του θεού και, για μια στιγμή, φάνηκε να επικρατούν. Στις επιθέσεις τους, χρησιμοποιούσαν την κραυγή «Νίκα, νίκα» και γι' αυτό η εξέγερση ονομάστηκε «Στάση του Νίκα».

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, ο Ιουστινιανός σκέφτηκε να φύγει στη Θράκη. Η Θεοδώρα έπεσε πάνω του να τον μεταπείσει. Ο στρατηγός Βελισάριος μάζεψε μισθοφόρους και

στρίμωξε τους στασιαστές στον Ιππόδρομο. Την έκτη ημέρα, η στάση είχε σβήσει. Στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης και στον Ιππόδρομο, οι νεκροί έφταναν τους 30.000.

Θριαμβευτής ο Ιουστινιανός δεν άφησε την ευκαιρία να πάει χαμένη. Από την επομένη, ξεκίνησε για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία η μακραίωνη περίοδος της απόλυτης μοναρχίας μέσα από την εξύψωση του ρόλου της Εκκλησίας. Πρώτο έργο του αυτοκράτορα ήταν η ανοικοδόμηση νέου ναού της Αγίας Σοφίας, πιο λαμπρού και πιο επιβλητικού από τον προηγούμενο. Ο θεμέλιος λίθος μπήκε σχεδόν αμέσως: Στις 23 Φεβρουαρίου 532. Πέντε χρόνια αργότερα, στις 27 Δεκεμβρίου 537, έγιναν τα εγκαίνια. Έκθαμβος από το θέαμα, ο Ιουστινιανός αναφώνησε: «Νενίκηκά σε, Σολομών», εννοώντας ότι η Αγία Σοφία είναι πιο επιβλητική από τον περίλαμπρο ναό του βασιλιά των Ιουδαίων.

1801: Με εντολή του Αλή πασά, η κυρά Φροσύνη κι άλλες 17 Γιαννιώτισσες ρίχνονται στη λίμνη των Ιωαννίνων και πνίγονται.

1828: Ο Ιωάννης Καποδίστριας μεταφέρει την πρωτεύουσα της ελεύθερης Ελλάδας στην Αίγινα.

1861: Η Αλαμπάμα αποχωρεί από τις ΗΠΑ και εντάσσεται στις δυνάμεις του Νότου.

1904: Οι κάτοικοι της Νοτιοδυτικής Αφρικής ξεκινούν εξέγερση κατά των Γερμανών αποίκων.

1907: Γεννιέται ο Πιερ Μαντές Φρανς. Έγινε πρωθυπουργός της Γαλλίας το 1954 που συνέπεσε με το τέλος της γαλλικής ανάμειξης στην Ινδοκίνα. Το 1955, ηττήθηκε στον εμφύλιο της Αλγερίας, ενώ παραχώρησε αυτονομία στην Τυνησία.

1923: Πεθαίνει εξόριστος στο Παλέρμο ο έκπτωτος βασιλιάς Κωνσταντίνος. Γεννήθηκε στην Αθήνα, στις 21.7.1868. Ανέβηκε στο θρόνο, στις 8.3.1913 κι οδήγησε την Ελλάδα στον διχασμό.

1943: Οι ΗΠΑ και η Βρετανία υπογράφουν συνθήκες με την Κίνα, με τις οποίες παραιτούνταν των δικαιωμάτων τους για επιπλέον εδάφη.

1946: Η Αλβανία γίνεται δημοκρατία μετά την εκθρόνιση του βασιλιά Ζόγου.

1990: Διαδήλωση 200.000 Λιθουανών απαιτεί την επιστροφή της χώρας στο πριν από το 1940 καθεστώς ανεξαρτησίας. Ο ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, που επισκεπτόταν την περιοχή, απαντά ότι μια τέτοια λύση θα οδηγούσε σε τραγωδία.

1991: Σοβιετικά στρατεύματα επεμβαίνουν στη Λιθουανία για να ματαιώσουν την πορεία της χώρας προς την ανεξαρτησία από την Ε.Σ.Σ.Δ.

1996: Ο πρωθυπουργός της Ιταλίας, Αλμπέρτο Ντίνι ανακοινώνει την παραίτησή του.

1998: Στο Σίντι Χάμεντ της Αλγερίας, 20 χλμ. από την πρωτεύουσα Αλγέρι, άγνωστοι δολοφονούν 103 άτομα και τραυματίζουν εβδομήντα. Η σφαγή αποδίδεται σε φανατικούς ισλαμιστές, καθώς πάνω από χίλιοι νεκροί έχουν καταμετρηθεί στη χώρα από τις 30 Δεκεμβρίου, οπότε άρχισε το Ραμαζάνι.

2000: Ο από τις 16 Οκτωβρίου του 1988 περιορισμένος κατ' οίκον στη Βρετανία πρώην δικτάτορας της Χιλής, Αουγκούστο Πινοσέτ, κρίνεται από τους γιατρούς ανίκανος να δικαστεί, οπότε αναστέλλεται η έκδοσή του στην Ισπανία όπου εκκρεμεί ένταλμα σύλληψής του για «εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας».

2014: Σε ηλικία 85 χρόνων, πεθαίνει ο πρώην σκληρός στρατιωτικός και πρωθυπουργός του Ισραήλ, Αριέλ Σαρόν, που βρισκόταν σε κώμα από το 2006. Είχε γεννηθεί το 1928.

2019: Η βουλή της ΠΓΔΜ ψηφίζει υπέρ της αλλαγής του συνταγματικού ονόματος της χώρας σε Βόρεια Μακεδονία, καθώς και τις λοιπές συνταγματικές αλλαγές που προβλέπονται στην «Συμφωνία των Πρεσπών».(17 Ιουνίου 2018).

Η 11η Ιανουαρίου στον πολιτισμό

11 Ιανουαρίου 1801

Πεθαίνει ο Ντομένικο Τσιμαρόζα

Τα γαλλικά επαναστατικά στρατεύματα πήραν τη Νάπολη δεύτερη φορά τον Δεκέμβριο του 1798. Ο βασιλιάς το έσκασε στη Σικελία. Οι Γάλλοι και η νέα δημοκρατική κυβέρνηση οργάνωσαν γιορτή για τη Δημοκρατία. Ο Ντομένικο Τσιμαρόζα δέχτηκε να διευθύνει την εκτέλεση του δημοκρατικού ύμνου. Όλα ήταν υπέροχα αλλά εφήμερα. Ο «στρατός της πίστης» με ηγέτη τον καρδινάλιο Ρούφο, ξεκίνησε επίθεση στη Νάπολη. Τον Φεβρουάριο

του 1799, την πήρε. Ο Ντομένικο Τσιμαρόζα βρέθηκε στη φυλακή. Το βασιλικό δικαστήριο τον εξόρισε. Έφυγε στη Βενετία. Δυο χρόνια αργότερα, στις 11 Ιανουαρίου 1801, βρέθηκε νεκρός. Τον είχαν δηλητηριάσει.

Είχε γεννηθεί στις 17 Δεκεμβρίου 1749. Στα 23 του, παρουσίασε στο καρναβάλι της Νάπολη την μπούφα όπερά του «Οι ιδιοτροπίες του κόμη». Άρесе. Έργα του άρχισαν να παίζονται σε όλη την Ευρώπη. Έγινε αυτοκρατορικός συνθέτης της Μεγάλης Αικατερίνης της Ρωσίας και μαέστρος επί Λεοπόλδου Β' στη Βιέννη. Εκεί, συνέθεσε το περίφημο «Matrimonio Segreto», έργο που θεωρείται από τα κλασικά της μουσικής. Ως τη δολοφονία του, είχε συνθέσει πενήντα όπερες, έξι ορατόρια, 32 σονάτες, δυο κονσέρτα κ.α. Μερικοί τον συγκρίνουν με τον Μότσαρτ.

1503: Γεννιέται ο Ιταλός ζωγράφος Παρμετζιανίνο (Τζιρολάμο Φρανσέσκο Μαρία Μαζόλα). Τα έργα του δείχνουν επιρροή από τον Μιχαήλ Άγγελο. Πέθανε το 1540.

1801: Πεθαίνει ο Ιταλός συνθέτης Ντομένικο Τσιμαρόζα. Γεννήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 1749.

1897: Ξεκινά στην Αθήνα συνέλευση 28 αθλητικών σωματείων με σκοπό τη δημιουργία του ΣΕΑΓΣ που μετονομάστηκε ΣΕΓΑΣ (Συντονιστική Επιτροπή Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων). Είναι η αρχαιότερη ελληνική ομοσπονδία αθλητισμού.

1922: Ένα 14χρονο αγόρι, ο Καναδός Λέοναρντ Τόμσον, γίνεται ο πρώτος άνθρωπος που αντιμετωπίζει με επιτυχία τον διαβήτη, χρησιμοποιώντας ινσουλίνη.

1963: Ανοίγει στο Λος Άντζελες η πρώτη ντισκοτέκ, η «Ουίσκι α γκόγκο».

1999: Δημοψήφισμα μεταξύ δημοσιογράφων αναδεικνύει του τρεις καλύτερους ποδοσφαιριστές του 20ού αιώνα. Είναι, κατά σειρά, ο Ολλανδός Γιόχαν Κρόιφ, ο Γερμανός Φραντς Μπενκενμπάουερ και ο Ισπανός Αλφρέντο ντι Στέφανο.

2007: Η Μάριον Τζόουνς που είχε κατακτήσει πέντε μετάλλια στους Ολυμπιακούς του Σίδνεϊ και τα επέστρεψε λόγω χρήσης αναβολικών, καταδικάζεται από αμερικανικό δικαστήριο σε εξαμήνη φυλάκιση και οκτακόσιες ώρες κοινωνικής εργασίας. Η φυλάκιση ορίστηκε να ξεκινήσει από τις 11 Μαρτίου.

2007: Σε ηλικία 88 χρόνων, πεθαίνει ο σερ Έντμουντ Χίλαρι. Το 1953, ήταν ο πρώτος που κατέκτησε την κορυφή Έβερεστ, την πιο ψηλή των Ιμαλαΐων.

2011: Σε ηλικία 82 χρόνων, πεθαίνει ο διεθνούς φήμης βαρύτονος Τζον Μοδινός. Είχε γεννηθεί στις 25 Οκτωβρίου 1929.

2015: Σε ηλικία 83 χρόνων, πεθαίνει η ηθοποιός Ανίτα Έκμπεργκ, πρωταγωνίστρια στην ταινία του Φελίσι «Γλυκιά ζωή» (Dolce vita, 1960). Είχε γεννηθεί στη Σουηδία το 1931.

2016: Σε ηλικία 69 χρόνων, πεθαίνει ο διάσημος τραγουδιστής της ροκ, Ντέιβιντ Μπόουι.